ÜLESTÕUSMISAJA NELJAS PÜHAPÄEV AD 2026
2Kr 4:16–18 (Js 54:7–10; Jh 17:11–17)

16 Seepärast me ei tüdi, vaid kuigi meie väline inimene kulub, uueneb seesmine inimene ometi päev-päevalt.

17 Sest see praeguse hetke kerge ahistus saavutab meile määratult suure igavese au,

18 meile, kes me ei pea silmas nähtavat, vaid nähtamatut, sest nähtav on mööduv, nähtamatu aga igavene.

> Seepärast me ei kaota julgust, vaid kui ka meie välist inimest määndatakse, siis meie seesmist uuendatakse päevast päeva. Sest ahistuse hetkeline kergus valmistab meile ülimast ülima aukirkuse igavese kaalukuse, kes me ei hoia pilku nähtavatel, vaid nähtamatutel asjadel – nähtavad on ju ajalikud, nähtamatud aga igavesed.

Sissejuhatus

Apostel Pauluse teine kiri korintlastele näib tegelikult olevat (vähemalt) kolmas kiri, kuna Paulus mainib siin üht varasemat, meieni mitte säilinud kirja: «Ma küll kirjutasin teile suures ahistuses ja südamekitsikuses paljude pisaratega, aga ma ei teinud seda selleks, et teid kurvastada, vaid et te mõistaksite, kui väga ma teid armastan.» (2Kr 2:4) Selle kadumaläinud kirja ajendiks on olnud mingid (võib-olla esimeses korintlastele saadetud kirjas käsitletuile sarnased) probleemid Korintose koguduses, kusjuures jääb mulje, et Paulus andis selles kirjas lubaduse peagi taas Korintost külastada – lubaduse, mis jäi täitmata ja mille mittetäitmise pärast ta kartis korintlaste pahameelt.

Nüüd selgitab Paulus uues kirjas, miks ta ei tulnud – selleks, et vältida vastasseisu ja pahandust: «Ma ju tegin endamisi sellise otsuse, et ma ei tule taas teie juurde kurbuses.» (2Kr 2:1) Kiri tundub olevat alustatud (ent mitte lõpetatud) enne eelmisele (kadumaläinud) kirjale vastuse saamist, kuna selle seitsmendas peatükis mainib apostel oma õpilast ja kaaslast Tiitust, kellega eelmine kiri oli tõenäoliselt Korintosesse läikitatud, ja kõneleb rõõmust, millega Tiituselt saadud sõnumid ta täitsid: «Jumal, kes julgustab alandlikke, on meid julgustanud Tiituse tuleku kaudu. See ei olnud üksnes tema tulek, vaid ka julgustus, millega teie teda olete julgustanud, nii et ma veel enam rõõmustasin, kui ta meile jutustas teie igatsemisest, teie kurtmisest, teie innukusest minu pärast.» (2Kr 7:6j)

Tõsi, Tiitus jutustab Paulusele ka kurvastusest, mille tema kiri oli põhjustanud, ent Paulus on veendunud, et viimselt tuleb seegi kõigile heaks: «Sest kuigi ma teid kirjaga kurvastasin, ei kahetse ma seda. Ja kui ma kahetsesingi – ma näen, et see kiri on teid ikkagi mõneks ajaks kurvastanud –, siis nüüd ma rõõmustan. Ma ei rõõmusta, et teie kurvastasite, vaid et te kurvastasite meeleparanduseks. Te olete ju Jumalale meelepäraselt kurvastanud, nii et meie ei ole teile millegagi kahju teinud. Jah, Jumalale meelepärane kurvastus toob meeleparanduse päästeks, mida ei kahetseta, maailma

kurvastus toob aga surma. Sest vaadake, millise innukuse on teis tekitanud just see, et te Jumalale meelepäraselt kurvastasite, millise kaitsekõne, millise meelepaha, millise kartuse, millise igatsuse, millise innu, millise karistuse! Teie olete end kõigiti näidanud puhtana selles asjas.» (2Kr 7:8–11)

Teine kiri korintlastele on väga emotsionaalne ja isiklik, Paulus kõneleb siin nii oma kannatustest ja katsumustest kui oma kutsumusest ja apostiametist[1], näidates, et tema ülesandeks on kuulutada Jumala armu ja lunastust Jeesuses Kristuses. Lunastust, mille eesmärgiks on uus elu tõelises vabaduses ning mille valgus lööb särama seda kirkamalt, mida nõdremad on selle teenistuses olevad tööriistad: «See aare on meil aga saviastjates, et võrratult suur vägi oleks Jumala oma ja ei midagi meist.» (2Kr 4:7)

Apostel kutsub korintlasi hoiduma «võõras ikkes vedamise» eest koos uskmatutega (2Kr 6:14), s.t mugandumast ja samastumast jumalatu maailmaga, ning ennast usus proovile panema ja läbi katsuma (2Kr 13:5), hoidudes kõige kurja eest (2Kr 13:7) ja püüeldes üksmeele, armastuse ja rahu poole (2Kr 13:11). Ühtlasi manitseb Paulus korintlasi heldusele, kutsudes neid (iseäranis Makedoonia koguduste eeskujul) osalema Jeruusalemma kristlaste heaks tehtavas korjanduses (2Kr 8–9).

Kiri on kirjutatud tõenäoliselt 55. aasta sügisel (või 56. aasta alguses) Makedoonias. Kirja kaasautorina nimetab Paulus oma õpilast ja kaaslast «vend Timoteost» (2Kr 1:1).

Keelelisi märkuseid

Ei tüdi – οὐκ ἐγκακοῦμεν – sõna ἐκκακέω – «tüdima», «väsima», «kurnatud olema», ka «julgust kaotama», «demoraliseeruma», «rivist välja löödud olema» – koosneb seestütlevast eessõnast ἐκ ja sõnast κακός – «halb», «kuri», «rikutud».

Kulub – διαφθείρεται – sõna διαφθείρω tähendab «kõdunema», «määnduma», «roiskuma». Siin on see sõna passiivses tegumoes.[2]

Ahistus – τῆς θλίψεως – sõna θλῖψις tähendab «ahistus», «katsumus», «surutis».[3]

Saavutab – κατεργάζεται – sõna κατεργάζομαι koosneb alaleütlevast (siin millegi poole liikumist või püüdlemist tähistavast) eessõnast κατά ja verbist ἐργάζομαι – «töötama», «tegema», «[millegi heaks/saavutamiseks] tegutsema/vaeva nägema».

---

[1] Siin vastandab Paulus ennast teda tõenäoliselt korintlaste ees halvustanud «ülivõrratuile apostlitele», (2Kr 11:5), kes võisid kas sarnaselt Galaatia kirjas kirjeldatule kuulutada mingit juudiusu sugemetega pseudokristlust või hoopis mingisugust gnostilist «tunnetusõpetust».

[2] 1739. aasta Piiblis: «ärra rikkutakse»; 1968. aasta piiblitõlkes: «kõduneb».

[3] 1739. aasta Piiblis: «willetsus»; 1968. aasta piiblitõlkes: «viletsus».

Määratult – καθ᾽ ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν – sõna ὑπερβολή tuleneb verbist ὑπερβάλλω – «[midagi] ületama», sõnasõnalt «[midagi kellegi] üle heitma» – ning tähistab millestki üle, mõõtmatult suurem olemist.[4]

Suure – sõna βάρος tähendab «raskus»[5], «kaal», «koorem», «vaev», ülekantult «au», «väärikus», «kaalukus», ka «täius», «küllus».[6]

Igavese – αἰώνιον – sõna αἰώνιος kasutatakse eeskätt ilma alguse ja lõputa olemise kohta, ent see võib tähistada ka ajastut kui teatud terviklikku (ja enamasti inimlikult mõõtmatut) ajavahemikku.

Au – δόξης – sõna δόξα tuleneb verbist δοκέω – «arvama», «mõtlema», «[kellestki midagi] pidama» – ja selle tähendus on eeskätt «arvamus», «hinnang», tähistades sellest tulenevalt ka kellegi väärikust[7], auväärsust, hiilgust, sära, majesteetlikkust, aulisust.

Ei pea silmas – μὴ σκοπούντων – sõna σκοπέω tähendab «[millelegi] vaatama», «[midagi] jälgima», «[midagi] silmas pidama», «[millelgi] pilku hoidma», «[millelegi] suunatud olema».

Mööduv – πρόσκαιρα – sõna πρόσκαιρος tähendab «ajutine», «ajalik».[8]

Sisuline analüüs

Apostel Pauluse teine kiri korintlastele on osa tema ja Korintose koguduse vahelisest kirjavahetusest, mille ajendiks ja sisuks olid eeskätt koguduses probleeme tekitanud lõhed ning neist tulenevalt ka Pauluse apostliautoriteedi ja tema heade kavatsuste kahtluse alla seadmine mõnede Korintose koguduse liikmete, võib-olla koguni prominentsete liikmete poolt.

Paulus rõhutab, et amet, milles ta tegutseb, on talle antud (2Kr 4:1) ning ta ei kuuluta mitte iseennast, vaid Kristust (2Kr 4:5) – tema ülesandeks ja eesmärgiks on avada inimeste silmad tõele, teha neile nähtavaks evangeeliumi valgus, «tunnetuse valgus Jeesuse Kristuse isikus olevast Jumala kirkusest» (2Kr 4:6).

---

[4] 1739. aasta Piiblis: «üpris wägga [suurt]»; 1968. aasta piiblitõlkes: «määratu suure»; 1989. aasta Uues Testamendis: «võrratultvõrratu».

[5] Paulus kasutab siin sõnademängu: παραυτίκα-αἰώνιος – «hetkeline»-«igavene»; ἐλαφρός-βάρος – «kergus»-«raskus/kaalukus». Selle taustal võib olla ka heebrea sõna כָּבוֹד – «au», «auhiilgus», «küllus», «rikkalikkus», ka «väärikus», «kaalukus» –, mis tuleneb verbist כָּבַד – esmatähendusega «raske olema».

[6] 1968. aasta piiblitõlkes: «rohke».

[7] Sarnaselt heebrea sõnale כָּבוֹד – «au», «auhiilgus» – ehk ka kaalukust.

[8] 1989. aasta Uues Testamendis: «üürikene».

Tegemist on võrratu aardega, mille suurus, kaal ja kirkus tulevad esile seda selgemalt, et see aare on hoiul «saviastjates, et võrratult suur vägi oleks Jumala oma ja ei midagi meist» (2Kr 4:7). Nii mõistab Paulus mitte ainult oma inimlikku nõtrust, vaid koguni teda tabanud kannatusi Jumala annina ning evangeeliumi kuulutamise lahutamatu, ehk koguni möödapääsmatu osana: «Me kanname alati oma ihus Jeesuse surma, et ka Jeesuse elu avalduks meie ihus. Sest meid, kes me elame, antakse alatasa surma Jeesuse pärast, et ka Jeesuse elu avalduks meie surelikus ihus.» (2Kr 4:10j) Mitte ainult sõnaga, vaid kogu oma eluga, sealhulgas oma kannatustega, kuulutab Paulus Kristuse surma ja ülestõusmise rõõmusõnumit.

See kõik sünnib õnnistuseks neile, kes sellest sõnumist osa saavad ja selle vastu võtavad: «Nii on surm tegev meis, elu aga teis. […] See, kes äratas üles Issanda Jeesuse, äratab meidki koos Jeesusega üles ja seab enda ette koos teiega. Kõik sünnib ju teie heaks, et arm üha enamate inimeste tänu kaudu rohkenedes kasvaks Jumala austuseks.» (2Kr 4:12.14j) Pauluse jaoks tähistavad kannatused nii tema isiklikku ühtekuuluvust Kristusega, olles talle seega tulevase kirkuse kinnituseks, kui ka tema tõelist osalemist jumalikus lunastustöös, samamoodi, nagu ta ütleb kirjas Kolossa kogudusele: «Nüüd ma rõõmustan oma kannatustes teie pärast, ja oma ihus ma täidan puuduvat osa Kristuse kannatustest Tema ihu, see tähendab koguduse heaks, kelle teenriks ma olen saanud Jumala korralduse järgi, mis mu kätte on antud teie heaks, et teile täielikult kuulutada Jumala sõna.» (Kl 1:24j)

See teadmine lubab apostlil nii peatüki alguses kui lõpus kinnitada, et ta ei tüdi, ei kaota lootust ega julgust ei kannatustes ega üleüldiselt oma nõtrust ja kaduvusele allutatust kogedes – vastupidi: väline kuluminegi (lausa määndumine ja kõdunemine – vt vastavat keelelist märkust) lubab seesmisel inimesel päev-päevalt avarduda ja uueneda, töötades tema heaks, kuni ta viimaks võib praeguse hetke kerge ahistuse asemel kogeda talle valmistatud määratu suurt, kaalukat ja igavest aukirkust.

Apostel kasutab siin kahekordset sõnademängu, vastandades hetkelise ja igavese ning kerge ja raske (kaaluka). Praeguse ajastu ahistust ühele ning tulevast kirkust teisele kaalukausile pannes ei ole mingit küsimust, kumb kaalub rohkem ja kumb vähem – täpselt nii, nagu Paulus ütleb samal kannatuste, kaduvuse ja tulevase kirkuse lootuse teemal roomlastele kirjutades: «Sest minu arvates ei vääri nüüdse ajastu kannatused mainimist tulevase kirkuse kõrval, mida meile ilmutatakse.» (Rm 8:18)

> See, et au või kirkus on midagi rasket, kaalukat, oli Pauluse kui juudi jaoks enesestmõistetav, kuna vastav heebrea sõna כָּבוֹד just seda tähendabki: tulenedes verbist כָּבַד – «raske olema» –, ongi au, auhiilgus, kirkus midagi rasket, kaalukat, mis mitte ei hõlju õhus, vaid lasub raskelt sellel, keda või mida ta katab.[9]

---

[9] Vahel võib ka maine au osutuda liigagi raskeks: näiteks keeldus kuninganna Victoria laskmast end kroonida üle kahe kilogrammi kaaluva Püha Edwardi krooniga, eelistades poole kergemat Imperiaalkrooni ning kandes hiljem sellestki üle kuue korra vähem kaaluvat miniatuurset teemantkrooni.

Muidugi nõuab see, millest Paulus kõneleb, usku, s.t kindlust selles, et see, mida loodetakse, on tõeline (vrd Hb 11:1), ning et nähtamatud asjad on isegi reaalsemad kui nähtavad: «Me ei pea silmas nähtavat, vaid nähtamatut, sest nähtav on mööduv, nähtamatu aga igavene.» (2Kr 4:18) Tegemist ei ole aga enesesisendusega, vaid Kristuse surma ja ülestõusmise tõsikindlal faktil rajaneva veendumusega, et «kui keegi on Kristuses, siis ta on uus loodu, vana on möödunud, vaata, uus on sündinud» (2Kr 5:17).

See uus, mis on juba alanud, ent mille täiuse poole me oleme alles teel, on endisega võrreldes otsekui igavene, püsiv hoone võrreldes ränduri telgiga (vrd 2Kr 5:1). Endine ja selle tagajärjena praegunegi tundub ebameeldiva koormana, mis paneb meid ägama, ent tegelikult on see midagi ajutist ja õhkkerget, millel pole mõtet lasta enda üle võimust võtta, kuna varsti see kaob niikuinii – siis, kui elu neelab ära selle, mis on surelik (vrd 2Kr 5:4).

See ei tähenda, nagu eitaks Paulus nähtava reaalsust – küll aga ta teab, et see, mida me praegu näeme ja tunnetame, on parimal juhul poolik, enamasti üsna ähmane – «me näeme aimamisi nagu peeglist» (1Kr 13:12) –, aga sellest poolikustki tunnetusest ja nägemisest peaks igale mõistlikult inimesele piisama tõdemaks, et kõik see, mida me näeme, on ajalik ja mööduv, nii et sellele keskendumine, sellele suunatud ja rajatud olemine ei kuulu parimate ega targemate valikute hulka, mille inimene võib teha.

Märksa parem ja mõistlikum on suunata oma pilk igavesele, kadumatule – mis sellest, et see on praegu veel nähtamatu. Jumal näeb kõike, Tema ees on kõik inimesed avalikud (2Kr 5:11), ja see tähendab, et kõigest praegusest märksa enam peame mõtlema sellele, mis on tulemas: «Me kõik peame saama avalikuks Kristuse kohtujärje ees, et igaüks saaks kätte, mida ta ihus olles on teinud, olgu head või halba.» (2Kr 5:10)

Ka selles ei ole meil – kõigest oma nõtrusest ja küündimatusest hoolimata – põhjust meelt heita ega julgust kaotada, sest me teame, et Kristus on oma ülisuures ja võrratus armastuses surnud kõikide eest, et lepitada maailma Jumalaga (2Kr 5:19) – et Tema lunastatud «ei elaks enam enestele, vaid Temale, kes on nende eest surnud ja üles äratatud» (2Kr 5:15). Kristuse kannatused toovad kõigile, kes neist osa saavad, osasaamise ka Tema ülestõusmise ja elu kirkusest.

Jutluseks

Ülestõusmisaja neljas pühapäev kannab ladinakeelset nime *Jubilate* – «Hõisake». Nime aluseks on pühapäeva missa vanakiriklik algussalm Ps 66:1j: «Hõisake Jumalale, kõik ilmamaa, halleluuja. Ülistage mängides Tema nime au, halleluuja. Andke Temale au ja kiitust, halleluuja, halleluuja, halleluuja.»

Pühapäeva vanakiriklikuks Evangeeliumiks (Jh 16:16–22) on Jeesuse julgustavad hüvastijätusõnad jüngritele õhtul enne seda, kui Ta kinni võeti ning Ta pidi kannatama ja ristil surema. Jeesus annab jüngritele tõotuse: «Veel pisut aega, ja te ei näe mind

enam, ja taas pisut aega, ja te näete mind jälle.» EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi loetakse seda Evangeeliumi esimesel lugemisaastal.

Teiseks lugemisaasta Evangeeliumiks (Jh 17:11–17) on lõik Jeesuse ülempreesterlikust palvest, milles Issand usaldab oma jüngrid Isa kätte, paludes, et Isa mitte ei võtaks neid maailmast ära, vaid hoiaks neid kurja eest ja pühitseks neid oma sõna tões. Evangeeliumi keskseks sõnumiks on Jeesuse jüngrite kutsumus jätkata oma Issanda tööd, et anda ka neile, kes on veel maailmas, võimalus õppida tundma tõde ja saada osa jumalikust päästest.

Teise lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (Js 54:7–10) on Jumala troostisõnad Iisraeli rahvale, milles Issand kinnitab, et kuigi Ta on oma rahva üürikeseks ajaks maha jätnud, kogub Ta teda peagi suure halastusega. Jumala viha on üürike, Tema heldus aga igavene: «Minu heldus ei liigu su juurest ja minu rahuseadus ei kõigu, ütleb Issand, su halastaja.»

Epistliks on teisel lugemisaastal kas apostel Peetruse ülistussõnad Jumala poolt meile kingitud ülestõusmise ja igavese elu lootuse eest ühes julgustusega jumalikku päästet oodates kõigis katsumustes ja kiusatustes vastu pidada (1Pt 1:3–9) või apostel Pauluse kinnitus (2Kr 4:16–18), et «kuigi meie väline inimene kulub, uueneb seesmine inimene ometi päev-päevalt» ning et «see praeguse hetke kerge ahistus saavutab meile määratult suure igavese au».

Viimati nimetatud Epistlile jutlustades võib tuua esile selle, kuidas meid paratamatult ahistav praeguse maailma tegelikkus ei ole pelgalt midagi, mille me peame tulevast kirkust oodates ära kannatama, vaid võib Jumala armu läbi pühitsetuna saada osaks meie kutsumusest kuulutada päästvat rõõmusõnumit Kristuse ristisurmast ja ülestõusmisest: nagu meil on osa Kristuse kannatustest, nii saab meil olema osa ka Tema auhiilgusest – meil ja kõigil, kelle südameis on löönud särama «tunnetuse valgus Jeesuse Kristuse isikus olevast Jumala kirkusest» (2Kr 4:6).

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidena:

1. Apostel Paulus, kes oli Korintose koguduse rajaja, pidi selle koguduse pärast tundma suurt südamevalu, kuna selles oli palju rivaalitsemist ja lõhesid, mis puudutasid teda ka isiklikult, sest paljud selle koguduse liikmed suhtusid temasse üleolevalt. Selle põhjuseks oli Pauluse inimlik nõtrus, mis võis avalduda näiteks tema olemuses, välimuses, kõneviisis, veelgi enam aga mitmesugustes katsumustes ja kannatustes, mis teda järjepidevalt tabasid ja mille pärast teda ehk Jumalast hüljatuks peeti. Nii oli Korintose koguduses neid, kes seadsid kahtluse alla Pauluse apostliautoriteedi. Paulus omakorda ei hakanud aga nendega vaidlema ega isegi seda, mida temast räägiti, eitama, vaid vastupidi, kasutas nimelt seda, millele

toetudes tema autoriteeti eitada püüti, tõestusena selle kohta, et ta on tõeline apostel ja Kristuse käskjalg. Lühidalt kokkuvõetuna oli Pauluse sõnum järgmine: minu nõtrus, mind tabavad katsumused ja ahistus on tunnistuseks sellest, et mul on osa nii Kristuse kannatustest kui Tema kirkusest.

2. See kehtib Pauluse sõnul ka kõigi teiste puhul: kui me tahame saada osa Kristuse ülestõusmisest, siis peame koos Temaga surema; kui tahame saada osa Tema aust, siis peame koos Temaga kannatama. Aga see pole mitte ainult realistlik tõdemus, vaid see on ka lohutus ja julgustus, mis aitab meil vastu pidada ja mitte tüdida, mitte meelt heita: meie oma nõtrus kuulutab Jumala väge; meie ahistus meile Kristuses kingitud uue elu vabadust; meie valu, kannatused, kaduvus ja surm tunnistavad rõõmusõnumit Kristuse ülestõusmisest ja igavesest elust. Kõike seda kahtlemata usu varal, sest «me käime usus, mitte nägemises» (2Kr 5:7), me ei ole suunatud mitte nähtavale, mis on ajalik ja ajutine, vaid nähtamatule, mis on igavene. See on tõelise kristliku usu paradoks: see, kui Kristusesse uskuja peab kannatama, on parim tõend sellest, et Ta on Kristuses ning Tal on osa ka Kristuse ülestõusmisest ja uuest elust.
3. Seda sõnumit ei ole kerge omaks võtta – eks sellepärast oli Korintose koguduseski palju neid, kes ei tunnustanud ei Pauluse apostliautoriteeti ega evangeeliumi tõde, mida ta kuulutas. Ainult Jumal võib panna inimese südames särama tõelise tunnetuse valguse ja kinkida talle usu tema eest kannatanud, surnud ja surnuist üles tõusnud Kristusesse. Aga Jumal tahab kasutada inimeste usule toomiseks, neile igavest elu toova tõe valguse kuulutamiseks ka meid – mitte Paulus üksi ega ka mitte ainult esimesed apostlid või mõned eriliselt kutsutud ja seatud, vaid me kõik oleme läkitatud otsekui Kristuse käskjalad kuulutama rõõmusõnumit Jeesusest Kristusest, kes on lepitanud maailma Jumalaga ning tahab, et kõik inimesed võiksid saada päästetud. Me ei pea kannatusi ega ahistust spetsiaalselt otsima, aga kui need tulevad – ja on üsna kindel, et need tulevad –, siis ei tohi me neid ka peljata ega arvata, et Jumal on meid maha jätnud, vaid vastupidi, peame Pauluse kombel oskama neis näha meile kingitud võimalust anda mitte ainult sõnadega, vaid kogu oma eluga tunnistust Kristusest.